

SCHRIFTELIJKE VRAAG

Indiener: Andra Weg / GroenLinks

Datum indiening vraag: 01-10-2019

Datum verzending antwoord: 2 oktober 2019

Formulering: **Participatie bij grootschalige energieprojecten**

Op 10 oktober staat er een evaluatie van het RODE beleid gepland. Dan zal onder meer ook gesproken worden over de kwaliteit van de participatie bij grootschalige zon en wind in het buitengebied.

Een slecht verlopen participatieproces blokkeert vaak de verdere ontwikkeling van grootschalige projecten. Het zijn vaak grote commerciële partijen waarbij het nogal eens schort aan een goed participatieproces, zorgvuldige landschappelijke inpassing, mogelijkheden tot financiële deelname en (deel) eigendom (essentieel voor voldoende draagvlak). Als gemeente kunnen wij hiervoor de goede voorwaarden creëren. Niet alleen door te voldoen aan wet- en regelgeving, maar ook aan relevante actuele (landelijke) afspraken en behoeften vanuit de samenleving.

GroenLinks constateert dat dit nu onvoldoende gebeurt in ons huidige beleid. Ook in de Raadsbrief komt dit onvoldoende uit de verf. Wij vinden het van belang vóór 10 oktober van het college al over bepaalde aspecten te horen, dit als aanvulling op uw Raadsbrief van 25 juni 20129 met als onderwerp Evaluatie beleidskader Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking (RODE).

Een andere aanleiding om vragen te stellen is het verzet dat rondom enkele zonne-akkers is ontstaan. We constateren dat hier voor omwonenden slechts het klassieke ruimtelijke ordeningstraject open staat. Ook hier laat zich voelen dat we als gemeente te kort schieten in onze pretenties dat beleid en plannen ook een goed draagvlak in de samenleving horen te hebben. Beter participeren aan de voorkant met optimale mogelijkheden bieden daar uitkomst.

Vraag:

In uw Raadsbrief van 25 juni schrijft u o.a. op pag. 6:

"Het eigendom van lokale opwek-installaties

In onze gemeente worden enkele zonne-akkers door een buitenlandse partij voorbereid. Van buiten de gemeente Berkelland gerealiseerde projecten weten we dat ze soms in de exploitatiefase worden doorverkocht aan (buitenlandse) beleggers. Er wordt daarom wel gepleit voor minimaal 50% (streven 100%) lokaal eigendom of medezeggenschap in grootschalige opwekprojecten.

We hebben dit uitgangspunt voorgelegd tijdens de marktconsultatie november 2018 en recentelijk ook aan een Nederlandse ontwikkelaar van zonne-akkers. Aangegeven werd dat een project van 10 ha globaal een investering vraagt van € 10 mln. Banken zijn bereid tussen de 80-90% te financieren. Er moet dus ongeveer € 1 mln. eigen vermogen worden geïnvesteerd. In de praktijk blijkt dat maximaal 10% daarvan lokaal kan worden opgebracht. Het lijkt daarmee niet realistisch om 50% lokaal eigendom als eis te stellen bij de ontwikkeling van grootschalige opwekprojecten. Hiermee zou de kans op realisatie van onze energiedoelstelling aanmerkelijk worden verkleind. Mogelijk kan wel de eis worden gesteld dat omwonenden in ieder geval maximaal deelnemen bij dit soort projecten."

1. Kunt u ons nader aangeven welke ontwikkelaar u van deze gegevens heeft voorzien?
2. Kunt u ons aangeven hoe de redenering van de marktpartij nader is onderbouwd, behalve met het wel heel vage "...in de praktijk...?"
3. AGEM en haar leden (w.o. Berkellandse burgercoöperaties én gemeenten) nemen toch een ander standpunt in? Waarom kijkt u daar van af?

Antwoord:

1. Nee, wij hebben in de marktconsultatie gesproken met meerdere ontwikkelaars.

Daar zijn algemene conclusies getrokken.

2. *Wij hebben geen nadere definiëring dan die geformuleerd is in de brief. Het gaat om de voorzichtig getrokken conclusie: "Het lijkt daarom niet realistisch om 50% lokaal eigendom als eis te stellen bij de ontwikkeling van grootschalige opwekprojecten."*
3. *Er is geen sprake van een eenduidig standpunt waar Berkelland van afwijkt. In het nationaal klimaatakkoord wordt gesproken over een 'streven'.
Op dit moment maken wij de inschatting dat het omzetten van het nationale **streven** naar een Berkellandse **harde minimumeis** van 50% lokaal eigendom niet realistisch is om te verlangen van initiatiefnemers en onze inwoners. Het opleggen van een minimale participatie-eis van 50% werpt een grote drempel op. We kunnen het ons niet permitteren om de lat zo hoog te leggen, gelet op de doelstelling.*

Vraag:

In de praktijk ontstaan juist steeds meer projecten in (deel)eigendom van burger coöperaties. Om in de buurt te blijven: de windmolens langs de A1 bij Deventer (mede eigendom van Deventer Energie) en de windmolens bij Nijmegen-Elst (100% eigendom burger coöperatie). Bij de laatste is nu ook een groot zonnepark in ontwikkeling, ook eigendom van de coöperatie. Ook bij Zutphen ontwikkelen 4 burger coöperaties enkele windmolens in 100% eigendom. Deelt u onze mening dat er dus wel degelijk in de praktijk mogelijkheden liggen?

Antwoord:

Ja, als het gaat om initiatieven van inwoners.

Tot nu toe zijn er nog maar weinig inwoners die zelf het initiatief nemen om een project te starten. Ook niet aangejaagd door AGEM of lokale energiecoöperaties.

Er is subsidie mogelijk voor ondersteuning van dit soort gezamenlijke initiatieven. En medewerkers hebben de opdracht om ze met raad en daad bij te staan.

Bij professionele ontwikkelaars hameren we er in het voortraject altijd op om de omgeving in een zo vroeg mogelijk stadium te informeren en te betrekken bij projecten. Het gaat om proces- én financiële participatie. De beslissing om wel of niet mee te doen ligt uiteraard altijd bij die omgeving zelf.

Het doorlopen van een participatietraject dwingen we af: de initiatiefnemer moet er verslag van doen bij het indienen van de vergunningaanvraag.

De kwaliteit van het participatieproces toetsen we bij de vergunningverlening.

Deze aanpak loopt een beetje vooruit op de Omgevingswet.

Het blijft natuurlijk mogelijk dat omwonenden niet tevreden zijn over de uitkomst van het proces: de vergunningaanvraag/de verleende vergunning. Om daartegen in verzet te komen staan de reguliere (u noemt het 'klassieke') mogelijkheden van de Wet op de ruimtelijke ordening open: zienswijzen, bezwaar, beroep. Dat wordt in de toekomst niet heel anders.

De initiatieven die nu lopen en die wij als 'goed' bestempelen als het gaat om participatie, doorlopen een intensief participatieproces. Deze initiatiefnemers staan heel erg open voor suggesties van de gemeente en de omgeving voor inpassing. De partijen die dit niet doen, stranden inderdaad vaak op gebrek aan draagvlak in de buurt en komen niet eens tot een aanvraag. Ons beleid en onze aanpak resulteert dus in projecten die we willen.

'De grote commerciële partijen waarbij het schort' zijn er inderdaad wel, maar die haken af door onze aanpak.

Vraag:

1. *Kent het college het rapport 'Verkenning toekomstpotentieel burger-energiebeweging 2030, Energie in eigendom van de lokale gemeenschap' (zie bijlage) geschreven in opdracht van ministerie EZ?*

In genoemd rapport wordt o.a. op basis van berekeningen geconcludeerd dat 50% financiële deelname/eigendom in projecten landelijk investering door 1 miljoen deelnemers (13% van huishoudens) vereist. Ook wordt berekend dat hiervoor in potentie voldoende kapitaal beschikbaar is.

2. Deelt het college de mening van GroenLinks dat financiële participatie en eigendom open moet staan voor inwoners met als aangetoond streven minimaal 50% in de voorwaarden?

Antwoord:

1. *Ja, wij kennen dit rapport.*
2. *Wij delen uw mening dat financiële participatie bij grootschalige opwekinitiatieven mogelijk moet zijn voor inwoners. Wij stellen daarover ook eisen aan de initiatiefnemer(s) voor een grootschalige opweklocatie.
Wij delen uw mening niet dat we een verplichting van minimaal 50% deelname als voorwaarde moeten stellen.
Zoals gezegd, willen wij gelet op de opgave voor 2030 geen extra drempel opwerpen.*

Het onderwerp zullen wij specifiek als discussiepunt aandragen tijdens de bijeenkomst op 10 oktober.

Vraag: In het afgesloten nationale klimaatakkoord

<https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord>

wordt v.a. pag. 216 aandacht besteedt aan bevordering draagvlak. Hieruit:

“De initiatiefnemer van een energieproject doorloopt een proces om te komen tot een wenselijke en haalbare vormgeving van participatie. Het bevoegd gezag controleert dat marktpartijen en de omgeving hierover het gesprek aangaan. Afspraken met de omgeving worden vastgelegd in een omgevingsovereenkomst. Op basis hiervan wordt een projectplan gemaakt waarin wordt beschreven hoe binnen het project participatie optimaal wordt ingericht.

Om de projecten voor de bouw en exploitatie van hernieuwbaar op land in de energietransitie te laten slagen, gaan in gebieden met mogelijkheden en ambities voor hernieuwbare opwekking, de omgeving en marktpartijen gelijkwaardig samenwerken in de ontwikkeling, bouw en exploitatie. Dit vertaalt zich in een evenwichtige eigendomsverdeling in een gebied waarbij gestreefd wordt naar 50% eigendom van de productie van de lokale omgeving (burgers en bedrijven). Het streven voor de eigendomsverhouding is een algemeen streven voor 2030. Er is lokaal ruimte om hier vanwege lokale project-gerelateerde redenen van af te wijken. Hierbij wordt ook in acht genomen de bijzondere positie van de waterschappen die zowel lokale ontwikkelaar zijn als decentrale overheid met een verduurzamingsopgave van hun eigen bedrijfsprocessen.”

GroenLinks lijkt het goed om ook dit streven nu, bij de evaluatie en daarop te baseren actualisatie tot uitgangspunt te nemen en daarmee niet te wachten tot 2030, wanneer de doelstelling energieneutraal is voltooid. Deelt het college deze opvatting?

Antwoord:

Dit is een van de gespreksonderwerpen op 10 oktober.

Tot slot: GroenLinks realiseert zich dat de bijlages omvangrijk zijn qua leesvoer. Maar hopelijk dienen ze als achtergrond toch een goed doel.

Toelichting:

- 1. Schriftelijke vragen worden kort en duidelijk geformuleerd.*
- 2. Het antwoord volgt binnen 14 dagen nadat ze zijn ingediend bij de griffie.*
- 3. Voor de overzichtelijkheid uw vragen in de daarvoor bestemde vakken plaatsen. Bij elke nieuwe vraag kunt u d.m.v. de tabtoets een nieuwe regel aanmaken. Het antwoord zal dan geplaatst worden bij de desbetreffende vraag.*